

HE 96/2019 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettua lakia. Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemiseen tarkoitettun valtionavustuksen maksaminen, takaisinperintä ja valvonta ehdotetaan siirrettäviksi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetussa laissa (246/2019) säädetään valtionavustuksen myöntämisestä alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja pilaantuneen alueen puhdistamiseen. Lakiin sisältyy tukijärjestelmän erityispiirteet huomioon ottavaa erityissääntelyä, joka muodostaa kokonaisuuden yhdessä valtionavustuslain (688/2001) sääntelyn kanssa. Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettu laki tulee voimaan 1.1.2020.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (kehittämis- ja hallintokeskus) ovat esittäneet, että pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettua lakia tulisi muuttaa niin, että sen mukaisen valtionavustuksen maksamista, takaisinperintää ja valvontaa koskevat tehtävät voidaan hoitaa kehittämis- ja hallintokeskuksessa. Kyseisistä tehtävistä ei säädetä erikseen pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetussa laissa.

Hallituksen esitys oli lausuntokierroksella 10.10—31.10.2019. Lausuntoa pyydettiin kehittämis- ja hallintokeskukselta, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä työ- ja elinkeinoministeriöltä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 a §:n 2 momentin mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suoraan valtionavustuslain nojalla myöntämän valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus voi hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen erityislainsäädännön nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain mukaan kehittämis- ja hallintokeskusten roolista pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemiseen tarkoitettujen valtionavustuksen maksamisessa, takaisinperinnässä ja valvonnassa tulisi säätää erityislainsäädännössä.

3 Tavoitteet

Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettua lakia valmisteltaessa valtionavustuksen maksatukseen liittyvien tehtävien suunniteltiin tulevan kehittämis- ja hallintokeskuksen hoidettaviksi, mikä käy ilmi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain ja jätelain 148 §:n muuttamisesta annetusta hallituksen esityksestä (HE 247/2018 vp). Jos lakia ei muutettaisi, kehittämis- ja hallintokeskuksen rooli avustuksen maksamisessa, takaisinperinnässä ja valvonnassa jäisi vaille asianmukaista lainsäädäntöpohjaa ja tehtävät jäisivät Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka toimii valtionapuviranomaisena pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisessa. Esityksen tavoitteena on korjata lainsäädäntöä niin, että tehtävät voidaan jatkossa hoitaa kehittämis- ja hallintokeskuksessa, jolle kuuluvat myös muiden vastaavien valtionavustusten maksatukseen liittyvät tehtävät.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi 10 a §, jossa säädetään valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat tehtävät kehittämis- ja hallintokeskukselle. Ehdotuksella siirrettäisiin pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemiseen tarkoitettujen avustusten maksatustehtävät Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat-vastuualueelta kehittämis- ja hallintokeskukselle. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Valvontatehtäviä hoitaisi jatkossakin myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kehittämis- ja hallintokeskuksen ohella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluisi esimerkiksi valtionavustuspäätöksen valvonta, pääosa hankkeen aikaisesta valvonnasta sekä valvonta, johon vaaditaan pilaantuneiden alueiden puhdistamiseen liittyviin hankkeisiin tarvittavaa erityisasiantuntemusta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävän merkitys korostuisi esimerkiksi tilanteissa, joissa avustuspäätöksen tavoitteet eivät toteudu. Näissä tilanteissa myöskään hankkeen kustannukset eivät ole maksatuskelpoisia. Kehittämis- ja hallintokeskuksen valvonta tapahtuisi pääasiassa maksatuksen yhteydessä jälkivalvontana. Se kohdistuisi maksatuspäätökseen sekä maksatukseen liittyviin teknisiin seikkoihin, esimerkiksi tositteiden asianmukaisuuteen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain mukaan muiden kuin suoraan valtionavustuslain nojalla myönnettävien avustusten osalta kehittämis- ja hallintokeskusten roolista säädetään erikseen. Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemiseen myönnettävää valtionavustusta koskee oma erityissäädöksensä, eikä kyseistä avustusta siten myönnetä suoraan valtionavustuslain nojalla. Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä kyseisen avustuksen maksamisessa, käytön valvonnassa ja takaisinperinnässä on tarpeen säätää erikseen.

Myös muussa erityislainsäädännössä on annettu vastaavan sisältöisiä säännöksiä kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä. Esimerkiksi saariston kehityksen edistämisestä annetussa laissa (494/1981) ja rakennusperinnön suojelemisesta annetussa laissa (498/2010) on omat säännöksensä kehittämis- ja hallintokeskuksen roolista valtionavustuslain mukaisen avustuksen maksamisessa, takaisinperinnässä ja valvonnassa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä jatketaan valtionavustusten maksatusta koskevien tehtävien keskittämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista kehittämis- ja hallintokeskukseen. Esityksen taloudelliset ja viranomaisiin kohdistuvat vaikutukset olisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen muodostaman kirjanpitoyksikön sisäisiä ja hallintoa tehostavia. Ehdotuksella tehostetaan kehittämis- ja hallintokeskuksen tuottavuutta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten voimavarojen kohdentamista. Kehittämis- ja hallintokeskus huolehtii tässä laissa sille ehdotetuista tehtävistä osana sen tavanomaisia tehtäviä, ja se on valmistautunut avustuksen maksatukseen liittyviin tehtäviin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Jos pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettuun lakiin ei tehdä ehdotettua muutosta, valtionavustuksen maksaminen, takaisinperintä ja valvonta jäävät Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviksi. Kehittämis- ja hallintokeskuksen oli suunniteltu hoitavan kyseisiä tehtäviä ja tarvittavat henkilövoimavarat on siirretty sinne elinkeino-,

HE 96/2019 vp

liikenne- ja ympäristökeskuksilta jo aiempina vuosina, eikä tehtävien hoitaminen Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ole siten mahdollista.

Mahdollinen toteuttamisvaihtoehto olisi myös ollut säätäminen asetuksella. Esimerkiksi yksityisistä teistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1267/2000) säädetään, että kehittämis- ja hallintokeskus maksaa valtionavustuksen. Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetussa laissa ei kuitenkaan säädetä asiaa koskevia asetuksenantovaltuuksia. Lisäksi säännösten antaminen asetuksella voisi asiallisesti merkitä lain sisällön muuttamista.

6 Lausuntopalaute

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kehittämis- ja hallintokeskus jättivät lausuntonsa hallituksen esityksestä. Molemmat lausunnonantajat pitivät lakimuutosta tarpeellisena. Kehittämis- ja hallintokeskus katsoi, että sidosryhmien kommentit on huomioitu valmistelussa hyvin. Se totesi esityksen perusteluiden täydennykseksi, että maksatustehtäviä koskevat henkilösiirrot on toteutettu ja vastuu valmistelu- ja esittelytehtävistä siirretty jo aiempina vuosina.

7 Voimaantulo

Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta tulee voimaan 1.1.2020. Tästä johtuen myös tämä laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2020. Jos voimaantulo samanaikaisesti ei ole mahdollista, laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettuun lakiin (246/2019) uusi 10 a § seuraavasti:

10 a §

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tehtävät

Poiketen siitä, mitä 4 §:ssä säädetään, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen